

Vikingatida krigsingenjörskonst

av Robert Dahlström

Då Elvegrimarne var i Normandie och stred så möttes vi av tungt beväpnade motståndare som grävde vall och vallgrav för att befästa sitt läger. Vi besköts av diverse skottredskap och valde gladeligen att besvara detta. Först använde vi bågar och handslungor och tillsist byggde vi en kastmaskin. Var detta riktigt gjort eller var detta en anakronism? Använde vikingarna kastmaskiner?

Som vanligt när det gäller mig dök jag ner i mitt lilla dammiga bibliotek för att se om jag hade något som handlade om krigsingenjörskonst. Döm om min förvåning då jag med en gång hittade följande i *Hrolf Götriksons saga*:

“[---] låter han däri bygga och tillaga allahanda skottredskap, murslungor och eldskott.”

Kul! Dessa “murslingor och eldskott” skulle vara till för att försvara den befästa byn Ullåker i Svealand mot västgötarnas konung Rolf. Västgötarna blev så överraskade av detta att stormningen misslyckades, då försvararna glatt öste brand och stenar över dem. De blev istället tvugna att använda list för att kunna inta byn.

I *Saxo Grammaticus Gesta Danorum* hittade jag en beskrivning på en maskin som Harald Hildetands krigare använde för att skjuta pilar med.

“[---] de avsköt nemlig pile ikke blot med buer, men også med blider [---]”

Saxo berättar dessutom längre fram om detta vapen i sin beskrivning av sagoslaget vid Bråvalla.

“Også slyngekasterne udrettede adskilligt i slaget, og efter at de med hænderna eller med blider havde opbrukt deres kastvåben, førte de nærkamp med sværd og jernbeslagne køller (järnbeslagna klubbor förf. anm.)”

Vad är då “blider” för sorts vapen? Det låter på beskrivningen som om det är en slags kastvapen/maskin som använts av “slyngekasterne”. Dags att dyka ner bland bokstaplarna igen.

I Olaus Magnus Historia om de Nordiska Folken fann jag en beskrivning om hur kastmaskiner är konstruerade och vad man kan använda dem till. Det som dock är mest intressant är att Olaus Magnus berättar vad de kallas.

“Detta redskap kallas på götiskt tungomål för blida, ett namn som egentligen uttrycker glädje, men här brukas för att beteckna motsatsen [---]”.

Nu har vi ett namn på kastmaskinen (blida) och vet att de gick att använda från försvarsanläggningar och i fältslag för att skjuta sten, eld eller pilar med. Frågan kvarstår dock. Användes de för att attackera befästningar liksom vi gjorde i Normandie? Svaret låter inte vänta på sig utan dyker upp i en fransk källa från 800-talet.

Munken Abbo av Fleury skrev om sin tid som belägrad i Paris år 825-26 att:

“Kastspjut flög härs och tvärs genom luften, flygande projektiler från kastmaskiner blandade sig däri, och blodet flöt.”

Mindre än 20 mil från vårt slag i EU i Normandie byggde vikingar kastmaskiner/blidor och besköt en fästning på 800-talet. Svaret på min fråga är helt enkelt att vi gjorde helt rätt och riktigt då vi byggde en blida att skjuta med i Normandie.